ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 20ής Δεκεμβρίου 2017*

«Προδικαστική παραπομπή – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Σήματα – Οδηγία 2008/95/ΕΚ – Άρθρο 7, παράγραφος 1 – Ανάλωση των δικαιωμάτων επί του σήματος – Παράλληλα σήματα – Μεταβίβαση σημάτων για τμήμα του εδάφους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) – Εμπορική στρατηγική προωθούσα σκοπίμως τη συνολική και ενιαία εικόνα του σήματος μετά τη μεταβίβαση – Ανεξάρτητοι δικαιούχοι οι οποίοι όμως έχουν στενές εμπορικές και οικονομικές σχέσεις»

Στην υπόθεση C-291/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Juzgado de lo Mercantil nº 8 de Barcelona (δικαστήριο εμπορικών διαφορών αριθ. 8 της Βαρκελώνης, Ισπανία) με απόφαση της 17ης Μαΐου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Μαΐου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Schweppes SA

κατά

Red Paralela SL,

Red Paralela BCN SL, πρώην Carbòniques Montaner SL,

παρισταμένων των:

Orangina Schweppes Holding BV,

Schweppes International Ltd,

Exclusivas Ramírez SL,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Ilešič (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: L. Carrasco Marco, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 31ης Μαΐου 2017,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Schweppes SA, εκπροσωπούμενη από τους I. López Chocarro, procurador, και D. Gómez Sánchez, abogado,

– η Red Paralela SL και η Red Paralela BCN SL, εκπροσωπούμενες από τους D. Pellisé Urquiza και J. C. Quero Navarro, abogados,

– η Orangina Schweppes Holding BV, εκπροσωπούμενη από τους Á. Joaniquet Tamburini, procurador, και B. González Navarro, abogado,

– η Schweppes International Ltd, εκπροσωπούμενη από τους Á. Quemada Cuatrecasas, procurador, και J. M. Otero Lastres, abogado,

– η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη Γ. Αλεξάκη,

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις L. Noort και M. K. Bulterman,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους É. Gippini Fournier, T. Scharf και F. Castillo de la Torre, καθώς και από την J. Samnadda,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 2008, L 299, σ. 25, και διορθωτικό ΕΕ 2009, L 11, σ. 86), καθώς και του άρθρου 36 ΣΛΕΕ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Schweppes SA, εταιρίας ισπανικού δικαίου, αφενός, και της Red Paralela SL και της Red Paralela BCN SL, πρώην Carbòniques Montaner SL (στο εξής, από κοινού: Red Paralela), αφετέρου, σχετικά με την εισαγωγή από τη Red Paralela στην Ισπανία φιαλών τόνικ με το σήμα Schweppes προερχομένων από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Το νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 7 της οδηγίας 2008/95, με τίτλο «Όρια του δικαιώματος που παρέχει το σήμα», ορίζει:

«1. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο [του] να απαγορεύει τη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν διατεθεί υπό το σήμα αυτό στο εμπόριο μέσα στην Κοινότητα από τον ίδιο τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται εάν ο δικαιούχος έχει νόμιμους λόγους να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων, ιδίως όταν η κατάσταση των προϊόντων μεταβάλλεται ή αλλοιούται μετά τη διάθεσή τους στο εμπόριο.»

4 Η οδηγία 2008/95 καταργήθηκε από τις 15 Ιανουαρίου 2019 με την οδηγία (ΕΕ) 2015/2436 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 2015, L 336, σ. 1), η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 12 Ιανουαρίου 2016 και το άρθρο της 15 αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 7 της οδηγίας 2008/95.

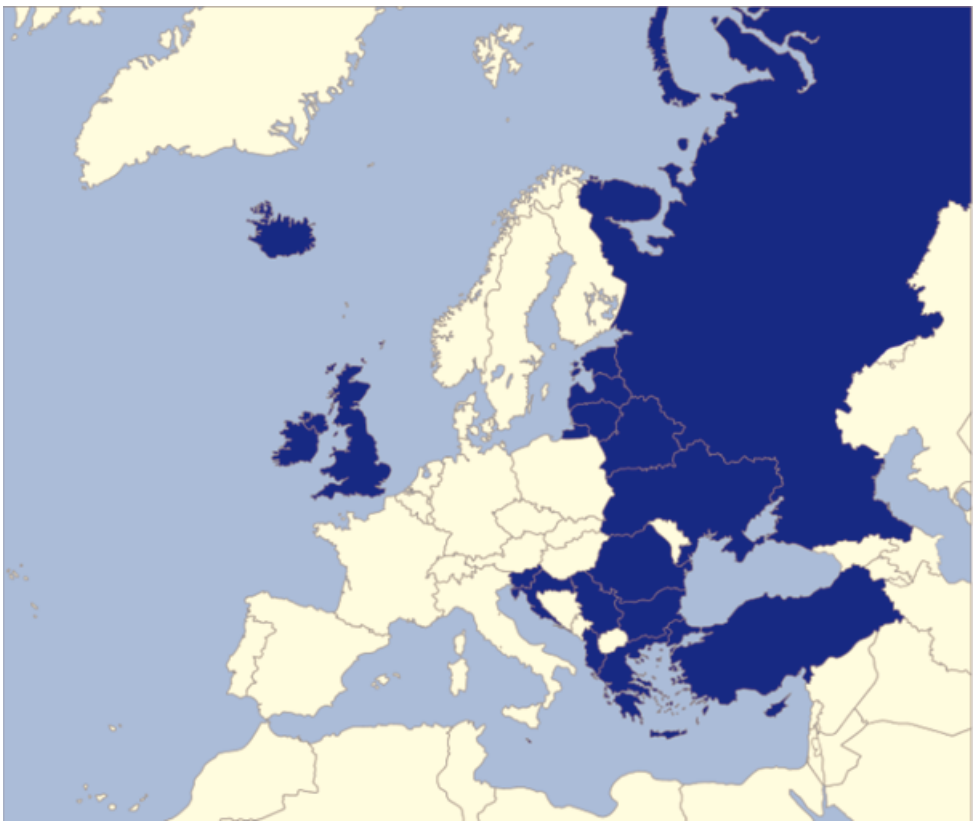
Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

5 Το σημείο «Schweppes» χαίρει διεθνούς φήμης, μεταξύ άλλων για το ποτό «τόνικ», το οποίο διατίθεται σε διάφορες παραλλαγές. Το σημείο αυτό δεν αποτελεί το αντικείμενο ενιαίας καταχωρίσεως ως σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά είναι καταχωρισμένο προ πολλού ως λεκτικό και εικονιστικό εθνικό σήμα, σε κάθε ένα από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Τα εθνικά αυτά σήματα κατ' ουσίαν ταυτίζονται.

6 Αρχικώς, όλα τα καταχωρισμένα στον ΕΟΧ σήματα Schweppes (στο εξής: παράλληλα σήματα) ανήκαν στην Cadbury Schweppes.

7 Κατά τη διάρκεια του 1999, η Cadbury Schweppes εκχώρησε στην Coca-Cola/Atlantic Industries (στο εξής: Coca-Cola) ένα μέρος των παράλληλων σημάτων της, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται τα καταχωρισμένα στο Ηνωμένο Βασίλειο σήματα. Η Cadbury Schweppes παρέμεινε δικαιούχος του άλλου μέρους των παράλληλων αυτών σημάτων, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται τα καταχωρισμένα στην Ισπανία σήματα.

8 Στον κατωτέρω χάρτη σημειώνονται, με σκούρο χρώμα, τα κράτη μέλη του ΕΟΧ και των όμορων με αυτόν χωρών στα οποία η Coca-Cola είναι δικαιούχος των σημάτων Schweppes:

9 Κατόπιν πολλών εξαγορών και αναδιαρθρώσεων, τα παράλληλα σήματα που διατήρησε η Cadbury Schweppes ανήκουν σήμερα στη Schweppes International Ltd, εταιρία διεπόμενη από το δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου.

10 Η Schweppes International Ltd χορήγησε στη Schweppes αποκλειστική άδεια επί των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης ισπανικών παράλληλων σημάτων.

11 Η Schweppes και η Schweppes International ελέγχονται αμφότερες από την Orangina Schweppes Holding BV, εταιρία ολλανδικού δικαίου, η οποία είναι επικεφαλής του ομίλου Orangina Schweppes.

12 Στις 29 Μαΐου 2014, η Schweppes άσκησε αγωγή για παραποίηση/απομίμηση των ισπανικών παράλληλων σημάτων κατά της Red Paralela, για τον λόγο ότι οι εναγόμενες της κύριας δίκης είχαν εισαγάγει και διανείμει στην Ισπανία φιάλες τόνικ με το σήμα Schweppes από το Ηνωμένο Βασίλειο. Συγκεκριμένα, η Schweppes υποστηρίζει ότι η εμπορία αυτή στην Ισπανία είναι παράνομη, δεδομένου ότι οι φιάλες τόνικ δεν παρασκευάστηκαν και δεν τέθηκαν στην αγορά από την ίδια ή με τη συγκατάθεσή της, αλλά από την Coca-Cola, η οποία, κατά τη Schweppes, δεν έχει κανέναν οικονομικό ή νομικό δεσμό με τον όμιλο Orangina Schweppes. Στο πλαίσιο αυτό, η Schweppes υποστηρίζει ότι, λαμβανομένης υπόψη της ταυτότητας των επίμαχων σημείων και προϊόντων, ο καταναλωτής δεν είναι σε θέση να διακρίνει την εμπορική προέλευση των εν λόγω φιαλών.

13 Προς άμυνά της, η Red Paralela προβάλλει ανάλωση των δικαιωμάτων επί του σήματος η οποία προκύπτει από σιωπηρή συγκατάθεση όσον αφορά τα προϊόντα Schweppes που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη της Ένωσης εντός των οποίων η Coca-Cola είναι δικαιούχος παράλληλων σημάτων. Επιπλέον, η Red Paralela υποστηρίζει ότι υφίστανται αναμφισβήτητοι νομικοί και οικονομικοί δεσμοί μεταξύ της Coca-Cola και της Schweppes International στο πλαίσιο της από κοινού εκμεταλλεύσεως του σημείου «Schweppes» ως παγκόσμιου σήματος.

14 Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του αιτούντος δικαστηρίου, τα κρίσιμα για την παρούσα υπόθεση πραγματικά περιστατικά είναι τα εξής:

– καίτοι είναι δικαιούχος παράλληλων σημάτων σε μερικά μόνον από τα κράτη μέλη του ΕΟΧ, η Schweppes International συνέβαλε στην προώθηση της συνολικής δημόσιας εικόνας του σήματος Schweppes·

– η Coca-Cola, δικαιούχος καταχωρισμένων στα άλλα κράτη μέλη του ΕΟΧ παράλληλων σημάτων, συνέβαλε στη διατήρηση αυτής της συνολικής δημόσιας εικόνας·

– η εν λόγω συνολική δημόσια εικόνα προκαλεί σύγχυση στο ενδιαφερόμενο ισπανικό κοινό όσον αφορά την εμπορική προέλευση των προϊόντων «Schweppes»·

– η Schweppes International είναι υπεύθυνη για τον ειδικά αφιερωμένο στο σήμα Schweppes ευρωπαϊκό διαδικτυακό τόπο (www.schweppes.eu), ο οποίος περιέχει όχι μόνο γενικές πληροφορίες σχετικά με τα προϊόντα του σήματος αυτού, αλλά και συνδέσμους προς διάφορους τοπικούς διαδικτυακούς τόπους, ιδίως, προς τον βρετανικό διαδικτυακό τόπο τον οποίο διαχειρίζεται η Coca-Cola·

– η Schweppes International, η οποία δεν έχει κανένα δικαίωμα επί του σήματος Schweppes στο Ηνωμένο Βασίλειο (όπου δικαιούχος του σήματος είναι η Coca-Cola), στον διαδικτυακό της τόπο διεκδικεί τη βρετανική προέλευση του σήματος·

– η Schweppes και η Schweppes International χρησιμοποιούν στις διαφημίσεις τους την εικόνα των προϊόντων «Schweppes» βρετανικής προελεύσεως·

– στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Schweppes International προβάλλει στα κοινωνικά δίκτυα και ενημερώνει την πελατεία για τα προϊόντα «Schweppes»·

– η παρουσίαση των προϊόντων «Schweppes» τα οποία θέτει στο εμπόριο η Schweppes International είναι πολύ παρόμοια –ακόμη και πανομοιότυπη σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως στη Δανία και στις Κάτω Χώρες– με εκείνη των προϊόντων «Schweppes» βρετανικής προελεύσεως·

– η Schweppes International, της οποίας η έδρα βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, και η Coca-Cola συνυπάρχουν ειρηνικά στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου·

– μετά την επελθούσα το 1999 μεταβίβαση μέρους των παράλληλων σημάτων στην Coca-Cola, οι δύο δικαιούχοι των παράλληλων σημάτων στον ΕΟΧ ζήτησαν, ο καθένας στη δική του περιοχή ισχύος του σήματος, την καταχώριση νέων σημάτων Schweppes, πανομοιότυπων ή παρόμοιων για τα ίδια προϊόντα (όπως, για παράδειγμα, το σήμα SCHWEPPES ZERO)·

– καίτοι η Schweppes International είναι ο δικαιούχος των παράλληλων σημάτων στις Κάτω Χώρες, η εκμετάλλευση του σήματος στην εν λόγω χώρα (ήτοι, η παραγωγή, η εμφιάλωση και η εμπορία του προϊόντος) πραγματοποιείται από την Coca-Cola ως κάτοχο αδείας·

– η Schweppes International δεν αντιτίθεται στη διαδικτυακή εμπορία προϊόντων «Schweppes» βρετανικής προελεύσεως σε αρκετά κράτη μέλη του ΕΟΧ, στα οποία είναι δικαιούχος παράλληλων σημάτων, όπως στη Γερμανία και στη Γαλλία· εξάλλου, προϊόντα «Schweppes» πωλούνται στο σύνολο του εδάφους του ΕΟΧ μέσω διαδικτυακών πυλών, χωρίς διάκριση όσον αφορά την προέλευσή τους·

– η Coca-Cola δεν αντιτάχθηκε, βάσει των δικαιωμάτων της επί παράλληλων σημάτων, στην αίτηση καταχωρίσεως από τη Schweppes International υποδείγματος [της Ένωσης], το οποίο περιείχε το λεκτικό στοιχείο «Schweppes».

15 Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι οι περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης διακρίνονται σαφώς από αυτές των υποθέσεων επί των οποίων υπάρχει νομολογία του Δικαστηρίου σε θέματα αναλώσεως των δικαιωμάτων επί του σήματος και μπορούν να καθιστούν αναγκαία την επανεξέταση της ισορροπίας μεταξύ της προστασίας του δικαιώματος αυτού και της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων εντός της Ένωσης.

16 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Juzgado de lo Mercantil nº 8 de Barcelona (δικαστήριο εμπορικών διαφορών αριθ. 8 της Βαρκελώνης, Ισπανία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Συνάδει με το άρθρο 36 ΣΛΕΕ, με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας [2008/95] και με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας [2015/2436] η εκ μέρους δικαιούχου σήματος καταχωρισμένου σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη παρεμπόδιση της παράλληλης εισαγωγής ή εμπορίας προϊόντων με σήμα πανομοιότυπο ή σχεδόν πανομοιότυπο, του οποίου δικαιούχος είναι τρίτος, τα οποία προέρχονται από άλλο κράτος μέλος, όταν ο εν λόγω δικαιούχος συνέβαλε στην προώθηση της συνολικής δημόσιας εικόνας του σήματος, η οποία συνδέεται με το κράτος μέλος προελεύσεως των προϊόντων των οποίων την εισαγωγή επιδιώκει να απαγορεύσει;

2) Συνάδει με το άρθρο 36 ΣΛΕΕ, με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας [2008/95] και με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας [2015/2436] η πώληση προϊόντος φέροντος σήμα που έχει καταστεί παγκοίνως γνωστό εντός της Ένωσης, όταν οι δικαιούχοι των καταχωρισμένων σημάτων διατηρούν μια συνολική δημόσια εικόνα του σήματος στο σύνολο του ΕΟΧ η οποία δημιουργεί σύγχυση στον μέσο καταναλωτή όσον αφορά την εμπορική προέλευση του προϊόντος;

3) Συνάδει με το άρθρο 36 ΣΛΕΕ, με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας [2008/95] και με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας [2015/2436] η εκ μέρους του δικαιούχου πανομοιότυπων ή παρόμοιων εθνικών σημάτων καταχωρισμένων σε διαφορετικά κράτη μέλη αντίθεση στην εισαγωγή σε κράτος μέλος στο οποίο αυτός είναι δικαιούχος του σήματος προϊόντων, τα οποία

φέρουν σήμα πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το δικό του και προέρχονται από κράτος μέλος στο οποίο δεν είναι δικαιούχος του σήματος, ενώ τουλάχιστον σε ένα άλλο κράτος μέλος στο οποίο είναι δικαιούχος του σήματος αυτός έχει επιτρέψει, ρητώς ή σιωπηρώς, την εισαγωγή των ίδιων προϊόντων;

4) Συνάδει με το άρθρο 36 ΣΛΕΕ, με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας [2008/95] και με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας [2015/2436] η εκ μέρους του δικαιούχου Α σήματος Χ καταχωρισμένου σε ένα κράτος μέλος αντίθεση στην εισαγωγή προϊόντων που φέρουν το εν λόγω σήμα εάν τα εν λόγω προϊόντα προέρχονται από άλλο κράτος μέλος όπου είναι καταχωρισμένο ένα σήμα Υ, πανομοιότυπο με το σήμα Χ, από άλλον δικαιούχο Β ο οποίος το εμπορεύεται και:

– αμφότεροι οι δικαιούχοι Α και Β έχουν στενές εμπορικές και οικονομικές σχέσεις, καίτοι δεν πρόκειται για σχέσεις αλληλεξαρτήσεως για την από κοινού εκμετάλλευση του σήματος Χ·

– αμφότεροι οι δικαιούχοι Α και Β έχουν συντονισμένη στρατηγική όσον αφορά το σήμα προωθώντας σκόπιμα στο οικείο κοινό ενιαία ή συνολική εμφάνιση ή εικόνα σήματος, ή

– αμφότεροι οι δικαιούχοι Α και Β έχουν στενές εμπορικές και οικονομικές σχέσεις, καίτοι δεν πρόκειται για σχέσεις αλληλεξαρτήσεως για την από κοινού εκμετάλλευση του σήματος Χ, και έχουν συντονισμένη στρατηγική όσον αφορά το σήμα, προωθώντας σκόπιμα στο οικείο κοινό μιαν ενιαία και συνολική εμφάνιση ή εικόνα σήματος;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

17 Η Schweppes, η Schweppes International και η Orangina Schweppes Holding υποστηρίζουν ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη.

18 Συναφώς, υποστηρίζουν ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στερείται ερείσματος. Πράγματι, οι διαπιστώσεις περί των πραγματικών περιστατικών, οι οποίες περιλαμβάνονται στην απόφαση περί παραπομπής και συνοψίζονται στη σκέψη 14 της παρούσας αποφάσεως, επί των οποίων βασίζεται αυτή η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ενέχουν πρόδηλα σφάλματα. Εξάλλου, η απόφαση περί παραπομπής είναι ελλιπής, εφόσον, μεταξύ άλλων, σκοπίμως παραλείπει την άποψη της Schweppes και της Schweppes International, που αποσκοπούν στην αμφισβήτηση των εν λόγω πραγματικών εκτιμήσεων, προσβάλλοντας τα δικαιώματά τους άμυνας.

19 Εν συνεχεία, η Schweppes, η Schweppes International και η Orangina Schweppes Holding υποστηρίζουν ότι τα υποβαλλόμενα προδικαστικά ερωτήματα είναι αόριστα και βασίζονται σε γενικά και υποθετικά επιχειρήματα. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δεν μπορεί να εκτιμήσει την ανάγκη υποβολής και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων αυτών.

20 Τέλος, η Schweppes, η Schweppes International και η Orangina Schweppes Holding υποστηρίζουν ότι οι αμφιβολίες του αιτούντος δικαστηρίου δεν αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, αλλά μόνον το κατά πόσον ορισμένες πραγματικές καταστάσεις, με τις οποίες δεν ασχολήθηκε ακόμα η νομολογία του Δικαστηρίου σε θέματα αναλώσεως των δικαιωμάτων επί του σήματος, μπορεί να εμπίπτουν στη νομολογία αυτή. Δεδομένου ότι η εν λόγω νομολογία είναι απολύτως καθορισμένη και παγιωμένη, η ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης την οποία ζητεί το αιτούν δικαστήριο δεν δημιουργεί καμία αμφιβολία οπότε δεν απαιτείται η υποβολή ερωτήματος στο Δικαστήριο.

21 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της προδικαστικής διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία στηρίζεται σε σαφή διάκριση των λειτουργιών των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, η διαπίστωση και η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του εθνικού δικαστή. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο αποκλειστικώς να αποφαίνεται επί της ερμηνείας ή του κύρους του δικαίου της Ένωσης με βάση την έννομη κατάσταση και τα πραγματικά περιστατικά όπως τα περιγράφει το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να παράσχει στο δικαστήριο αυτό τα στοιχεία που είναι χρήσιμα για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί (αποφάσεις της 28ης Ιουλίου 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, σκέψη 27, και της 27ης Απριλίου 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, σκέψη 35).

22 Ως εκ τούτου, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αμφισβητήσει τις πραγματικές εκτιμήσεις επί των οποίων στηρίζεται η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

23 Εξάλλου, το Δικαστήριο έκρινε επανειλημμένως ότι εναπόκειται αποκλειστικώς στον εθνικό δικαστή, ο οποίος έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υποθέσεως, αν τα ερωτήματα που υποβάλλει στο Δικαστήριο είναι αναγκαία και λυσιτελή. Συνεπώς, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, καταρχήν, να αποφανθεί (αποφάσεις της 26ης Ιανουαρίου 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, σκέψη 29, καθώς και της 20ής Σεπτεμβρίου 2017, Andriciuc κ.λπ., C-186/16, EU:C:2017:703, σκέψη 19).

24 Επομένως, το Δικαστήριο μπορεί να μην αποφανθεί επί αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως την οποία υπέβαλε εθνικό δικαστήριο μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή επίσης όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (αποφάσεις της 14ης Μαρτίου 2013, Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., C-32/11, EU:C:2013:160, σκέψη 26, καθώς και της 26ης Ιανουαρίου 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, σκέψη 30).

25 Τούτο όμως δεν συμβαίνει στην υπό κρίση υπόθεση. Πράγματι, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι τα υποβαλλόμενα ερωτήματα έχουν άμεση σχέση με τη διαφορά της κύριας δίκης και είναι λυσιτελή για να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο η δυνατότητα να την επιλύσει. Εξάλλου, η αίτηση αυτή περιέχει επαρκή στοιχεία για να καθοριστεί το περιεχόμενο των εν λόγω ερωτημάτων και να δοθεί χρήσιμη απάντηση.

26 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι τα εθνικά δικαστήρια διατηρούν πλήρως την ευχέρεια να υποβάλουν αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο εφόσον το κρίνουν σκόπιμο, χωρίς η εκ νέου απόφανση του Δικαστηρίου να προσκρούει στο γεγονός ότι έχει ήδη ερμηνεύσει τις διατάξεις των οποίων ζητείται η ερμηνεία (αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2014, Torresi, C-58/13 και C-59/13, EU:C:2014:2088, σκέψη 32, καθώς και της 20ής Σεπτεμβρίου 2017, Andriciuc κ.λπ., C-186/16, EU:C:2017:703, σκέψη 21).

27 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

28 Εισαγωγικώς, επισημαίνεται ότι τα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν τόσο το παράγωγο δίκαιο της Ένωσης, ήτοι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95 και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/2436, που το αντικαθιστά, όσο και το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης, ήτοι το άρθρο 36 ΣΛΕΕ.

29 Συναφώς, διαπιστώνεται, αφενός, ότι, όσον αφορά τις δύο αυτές διατάξεις του παραγώγου δικαίου, η διαφορά της κύριας δίκης διέπεται, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου των πραγματικών περιστατικών, από την πρώτη των διατάξεων αυτών. Επομένως, μόνον με γνώμονα τη διάταξη αυτή εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφανθεί στο πλαίσιο της παρούσας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

30 Αφετέρου, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2008/95, το οποίο έχει γενική διατύπωση, ρυθμίζει πλήρως το ζήτημα της αναλώσεως των δικαιωμάτων επί του σήματος όσον αφορά τα προϊόντα που έχουν τεθεί σε εμπορία στην Ένωση και ότι, όταν οι οδηγίες της Ένωσης προβλέπουν την εναρμόνιση των αναγκαίων για τη διασφάλιση της προστασίας των συμφερόντων που αφορά το άρθρο 36 ΣΛΕΕ μέτρων, κάθε συναφές εθνικό μέτρο πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα τις διατάξεις της οδηγίας αυτής και όχι τα άρθρα 34 έως 36 ΣΛΕΕ. Εντούτοις, η εν λόγω οδηγία πρέπει, όπως κάθε ρύθμιση του παράγωγου δικαίου της Ένωσης, να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των κανόνων της Συνθήκης ΛΕΕ για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και, μεταξύ άλλων, του άρθρου 36 ΣΛΕΕ (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1996, Bristol-Myers Squibb κ.λπ., C-427/93, C-429/93 και C-436/93, EU:C:1996:282, σκέψεις 25 έως 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 20ής Μαρτίου 1997, Phytheron International, C-352/95, EU:C:1997:170, σκέψεις 17 και 18).

31 Επομένως, με τα τέσσερα ερωτήματα, τα οποία πρέπει να συνεξετασθούν, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 ΣΛΕΕ, έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει στον δικαιούχο εθνικού σήματος να αντιταχθεί στην εισαγωγή ομοειδών προϊόντων, τα οποία φέρουν το ίδιο σήμα και προέρχονται από άλλο κράτος μέλος εντός του οποίου το σήμα αυτό, το οποίο ανήκε αρχικώς στον ίδιο δικαιούχο, ανήκει πλέον σε τρίτο ο οποίος απέκτησε τα δικαιώματα μέσω μεταβιβάσεως, όταν συντρέχουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα στοιχεία:

– ο δικαιούχος συνέβαλε στην προώθηση συνολικής δημόσιας εικόνας του σήματος συνδεδεμένης με το κράτος μέλος προελεύσεως των προϊόντων των οποίων επιθυμεί να απαγορεύσει την εισαγωγή·

– ο δικαιούχος και ο τρίτος συντονίζουν τη στρατηγική τους ως προς το σήμα για να προωθήσουν σκοπίμως, στο σύνολο του ΕΟΧ, ενιαία και συνολική εμφάνιση και εικόνα του σήματος·

– η ούτως διδόμενη ενιαία και συνολική δημόσια εικόνα του σήματος δημιουργεί σύγχυση στον μέσο καταναλωτή όσον αφορά την εμπορική προέλευση των προϊόντων με το σήμα αυτό·

– ο δικαιούχος και ο τρίτος έχουν στενές εμπορικές και οικονομικές σχέσεις, ακόμη και αν δεν εξαρτώνται ο ένας από τον άλλο για την από κοινού εκμετάλλευση του σήματος·

– ο δικαιούχος έχει ρητώς ή σιωπηρώς συγκατατεθεί ότι τα ίδια προϊόντα με αυτά των οποίων σκοπεί να απαγορεύσει την εισαγωγή εισάγονται σε ένα ή περισσότερα άλλα κράτη μέλη εντός των οποίων έχει ακόμη τα δικαιώματα επί του σήματος.

32 Η Red Paralela, η Ελληνική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνουν, με μικρές διαφοροποιήσεις, να δοθεί καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό, ενώ η Schweppes, η Schweppes International και η Orangina Schweppes Holding θεωρούν ότι πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση.

33 Δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95, το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει τη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν τεθεί στο εμπόριο υπό το σήμα αυτό εντός της Ένωσης από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του.

34 Το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95 αντιστοιχεί στο γράμμα των αποφάσεων του Δικαστηρίου, οι οποίες ερμηνεύοντας τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ (τα οποία κατέστησαν άρθρα 28 και 30 ΕΚ, νυν άρθρα 34 και 36 ΣΛΕΕ) αναγνώρισαν στο δίκαιο της

Ένωσης την αρχή της αναλώσεως των δικαιωμάτων επί του σήματος. Επομένως, η διάταξη αυτή αναπαράγει τη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία ο δικαιούχος σήματος προστατευομένου από τη νομοθεσία κράτους μέλους δεν μπορεί να επικαλείται τη νομοθεσία αυτή για να αντιταχθεί στην εισαγωγή ή την εμπορία προϊόντος το οποίο έχει τεθεί σε κυκλοφορία σε άλλο κράτος μέλος από αυτόν τον ίδιο ή με τη συναίνεσή του (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1996, Bristol-Myers Squibb κ.λπ., C-427/93, C-429/93 και C-436/93, EU:C:1996:282, σκέψη 31, καθώς και της 20ής Μαρτίου 1997, Phytheron International, C-352/95, EU:C:1997:170, σκέψη 20).

35 Η νομολογία αυτή περί της αρχής της αναλώσεως των δικαιωμάτων επί του σήματος, η οποία βασίζεται στο άρθρο 36 ΣΛΕΕ, σκοπεί, όπως και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95, να συμβιβάσει τα θεμελιώδη συμφέροντα της προστασίας των δικαιωμάτων επί του σήματος, αφενός, και της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων εντός της εσωτερικής αγοράς, αφετέρου (βλ., συναφώς, απόφαση της 11ης Ιουλίου 1996, Bristol-Myers Squibb κ.λπ., C-427/93, C-429/93 και C-436/93, EU:C:1996:282, σκέψη 40).

36 Όσον αφορά το δικαίωμα επί του σήματος, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι το δικαίωμα αυτό αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του συστήματος ανόθευτου ανταγωνισμού, στη δημιουργία και διατήρηση του οποίου αποβλέπει το δίκαιο της Ένωσης. Σε ένα τέτοιο σύστημα, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να προσελκύουν την πελατεία με την ποιότητα των προϊόντων τους ή των υπηρεσιών τους, όπερ καθίσταται δυνατό μόνο χάρη στην ύπαρξη διακριτικών σημείων που καθιστούν δυνατή την εξατομίκευση των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών. Για να μπορεί το σήμα να επιτελεί τη λειτουργία αυτή, πρέπει να παρέχει την εγγύηση ότι όλα τα προϊόντα επί των οποίων έχει τεθεί έχουν κατασκευαστεί υπό τον έλεγχο μιας μόνο επιχειρήσεως, η οποία έχει την ευθύνη για την ποιότητά τους (αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 1990, HAG GF, C-10/89, EU:C:1990:359, σκέψη 13, καθώς και της 11ης Ιουλίου 1996, Bristol-Myers Squibb κ.λπ., C-427/93, C-429/93 και C-436/93, EU:C:1996:282, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

37 Κατά συνέπεια, όπως επανειλημμένως αναγνώρισε το Δικαστήριο, το ειδικό αντικείμενο του δικαιώματος επί του σήματος συνίσταται κυρίως στην παροχή στον δικαιούχο του δικαιώματος χρήσεως του σήματος για την πρώτη θέση σε κυκλοφορία του προϊόντος και, επομένως, στην προστασία του έναντι των ανταγωνιστών που θα ήθελαν να εκμεταλλευθούν τη θέση και τη φήμη του σήματος, πωλώντας προϊόντα επί των οποίων έχει τεθεί παρανόμως το εν λόγω σήμα. Για να καθοριστεί το ακριβές περιεχόμενο του αποκλειστικού αυτού δικαιώματος του δικαιούχου του σήματος, πρέπει να ληφθεί υπόψη η βασική λειτουργία του σήματος, η οποία συνίσταται στην εγγύηση που παρέχει στον καταναλωτή ή στον τελικό χρήστη σε σχέση με την προέλευση του προϊόντος επί του οποίου έχει τεθεί το σήμα, αφού του δίνει τη δυνατότητα να διακρίνει, χωρίς κίνδυνο συγχύσεως, το προϊόν αυτό από προϊόντα άλλης προελεύσεως (αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 1990, HAG GF, C-10/89, EU:C:1990:359, σκέψη 14, καθώς και της 11ης Ιουλίου 1996, Bristol-Myers Squibb κ.λπ., C-427/93, C-429/93 και C-436/93, EU:C:1996:282, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

38 Η ουσιώδης λειτουργία του σήματος θα διακυβευόταν όμως αν, ελλείψει κάθε συγκαταθέσεως εκ μέρους του δικαιούχου, ο δικαιούχος δεν μπορούσε να αντιταχθεί στην εισαγωγή πανομοιότυπου ή παρόμοιου προϊόντος φέροντος το ίδιο σήμα ή σήμα που δημιουργεί σύγχυση, το οποίο κατασκευάστηκε και ετέθη σε κυκλοφορία εντός άλλου κράτους μέλους από τρίτον ο οποίος δεν έχει κανέναν οικονομικό δεσμό με τον δικαιούχο αυτόν (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 1990, HAG GF, C-10/89, EU:C:1990:359, σκέψεις 15 και 16, καθώς και της 22ας Ιουνίου 1994, IHT Internationale Heiztechnik και Danzinger, C-9/93, EU:C:1994:261, σκέψεις 33 έως 37).

39 Η ανάλυση αυτή δεν ανατρέπεται από το γεγονός και μόνον ότι το σήμα του δικαιούχου και το σήμα που έχει τεθεί στο προϊόν του οποίου την εισαγωγή σκοπεί να απαγορεύσει ο δικαιούχος αυτός ανήκαν αρχικώς στον ίδιο δικαιούχο, και μάλιστα ανεξαρτήτως του αν η κατάτμηση των σημάτων αυτών οφείλεται σε απαλλοτρίωση, και άρα σε πράξη ασκήσεως δημόσιας εξουσίας, ή σε εκούσια συμβατική μεταβίβαση, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι, παρά την κοινή τους προέλευση, καθένα από τα εν

λόγω σήματα, μετά την απαλλοτρίωση ή μεταβίβαση, επιτελεί ανεξάρτητα, εντός του πεδίου της εδαφικής ισχύος του, τη λειτουργία του διασφαλίσεως ότι τα προϊόντα που φέρουν το συγκεκριμένο σήμα προέρχονται από την ίδια πηγή (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 1990, HAG GF, C-10/89, EU:C:1990:359, σκέψεις 17 και 18, καθώς και της 22ας Ιουνίου 1994, IHT Internationale Heiztechnik και Danzinger, C-9/93, EU:C:1994:261, σκέψεις 46 έως 48).

40 Προφανώς, η τελευταία αυτή προϋπόθεση δεν συντρέχει όταν, μετά τη μεταβίβαση μέρους των εθνικών παράλληλων σημάτων σε τρίτον, ο δικαιούχος, μόνος του ή συντονίζοντας τη στρατηγική του ως προς το σήμα με τον εν λόγω τρίτο, εξακολούθησε να προωθεί ενεργά και σκόπιμα την ενιαία και συνολική εμφάνιση ή εικόνα του σήματος, δημιουργώντας ή ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό σύγχυση στο ενδιαφερόμενο κοινό όσον αφορά την εμπορική προέλευση των φέροντων το σήμα αυτό προϊόντων. Με τη συμπεριφορά αυτή, η οποία έχει ως αποτέλεσμα ότι το σήμα του δικαιούχου δεν επιτελεί την ουσιώδη λειτουργία του αυτοτελώς, εντός του πεδίου της εδαφικής ισχύος του, ο δικαιούχος θίγει τη λειτουργία αυτή ή ακόμη και την αλλοιώνει. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να προβληθεί η ανάγκη διασφαλίσεως της εν λόγω λειτουργίας κατά της εισαγωγής ομοειδών προϊόντων που φέρουν το ίδιο σήμα και προέρχονται από άλλο κράτος μέλος, εντός του οποίου ο εν λόγω τρίτος κατέχει πλέον το σήμα αυτό.

41 Εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να εκτιμήσουν αν πρόκειται περί αυτού, λαμβανομένων υπόψη όλων των στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπό κρίση συγκεκριμένη περίπτωση.

42 Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται εντούτοις ότι δεν αρκεί συναφώς το γεγονός και μόνον ότι ο δικαιούχος αυτός εξακολουθεί, μετά τη μεταβίβαση, να προβάλει την ιστορική γεωγραφική προέλευση των εθνικών παράλληλων σημάτων, και μάλιστα όταν δεν έχει πλέον τα δικαιώματα για την εν λόγω περιοχή και σκοπεί να απαγορεύσει την εισαγωγή των προϊόντων που φέρουν τα σήματα αυτά και προέρχονται από την περιοχή αυτή.

43 Σε περίπτωση κατά την οποία τα δικαστήρια αυτά διαπιστώσουν ότι πληρούται η προϋπόθεση για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 39 της παρούσας αποφάσεως, υπενθυμίζεται ότι η ουσιώδης λειτουργία του σήματος ουδόλως θίγεται από την ελευθερία των εισαγωγών όταν ο δικαιούχος του σήματος στο κράτος εισαγωγής και ο δικαιούχος του σήματος στο κράτος εξαγωγής ταυτίζονται ή όταν, ακόμη και αν πρόκειται για διαφορετικά πρόσωπα, συνδέονται οικονομικώς (βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Ιουνίου 1994, IHT Internationale Heiztechnik και Danzinger, C-9/93, EU:C:1994:261, σκέψεις 34 και 37).

44 Όπως ήδη διαπίστωσε το Δικαστήριο, ο οικονομικός αυτός δεσμός υφίσταται, μεταξύ άλλων, όταν τα επίμαχα προϊόντα έχουν τεθεί σε κυκλοφορία από κάτοχο αδείας, από μητρική εταιρία ή από θυγατρική του ίδιου ομίλου, ή ακόμη από αποκλειστικό διανομέα. Πράγματι, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, ο δικαιούχος ή η οντότητα της οποίας αυτός αποτελεί μέρος έχει τη δυνατότητα ελέγχου της ποιότητας των προϊόντων επί των οποίων έχει τεθεί το σήμα (βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Ιουνίου 1994, IHT Internationale Heiztechnik και Danzinger, C-9/93, EU:C:1994:261, σκέψεις 34 και 37).

45 Περαιτέρω, το Δικαστήριο τόνισε ότι αυτό που έχει καθοριστική σημασία είναι η δυνατότητα ελέγχου της ποιότητας των προϊόντων και όχι η πραγματική άσκηση του ελέγχου αυτού. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο επισήμανε χάριν παραδείγματος ότι, αν ο δικαιοπάροχος ανέχεται την κατασκευή προϊόντων κακής ποιότητας από τον κάτοχο αδείας ενώ έχει από τη σύμβασή τους τα μέσα για να την εμποδίσει, πρέπει να φέρει τη σχετική ευθύνη. Ομοίως, αν η κατασκευή των προϊόντων είναι αποκεντρωμένη εντός ενός και του αυτού ομίλου εταιριών και οι εγκατεστημένες σε κάθε κράτος μέλος θυγατρικές κατασκευάζουν προϊόντα των οποίων η ποιότητα είναι προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες κάθε εγχώριας αγοράς, δεν μπορεί να γίνει επίκληση των εν λόγω διαφορών ως προς την ποιότητα κατά της εισαγωγής των κατασκευασμένων από αδελφή εταιρία προϊόντων, ο δε όμιλος θα πρέπει να υποστεί τις συνέπειες της επιλογής του (βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Ιουνίου 1994, IHT Internationale Heiztechnik και Danzinger, C-9/93, EU:C:1994:261, σκέψη 38).

46 Όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 72 έως 82 των προτάσεών του, από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η έννοια του «οικονομικού δεσμού» κατά τη νομολογία αυτή παραπέμπει σε μη τυπικό αλλά ουσιαστικό κριτήριο, το οποίο ουδόλως περιορίζεται στις απαριθμούμενες στη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως περιπτώσεις και το οποίο, ειδικότερα, πληρούται επίσης όταν, μετά την κατάτμηση των εθνικών παράλληλων σημάτων λόγω εδαφικώς περιορισμένης μεταβιβάσεως, οι δικαιούχοι των σημάτων αυτών συντονίζουν τις εμπορικές πρακτικές τους ή συμφωνούν για τον από κοινού έλεγχο της χρήσεως των εν λόγω σημάτων, ώστε να έχουν τη δυνατότητα άμεσου ή έμμεσου καθορισμού των προϊόντων επί των οποίων τίθεται το σήμα και ελέγχου της ποιότητάς τους.

47 Συγκεκριμένα, η δυνατότητα των δικαιούχων αυτών να προστατεύουν την αντίστοιχη περιοχή ισχύος του σήματός τους κατά της παράλληλης εισαγωγής των προϊόντων αυτών θα κατέληγε σε στεγανοποίηση των εθνικών αγορών που δεν δικαιολογείται από το αντικείμενο του δικαιώματος επί του σήματος και, μεταξύ άλλων, δεν είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της ουσιώδους λειτουργίας των σχετικών σημάτων.

48 Επομένως, υπό τις περιγραφείσες στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως περιστάσεις, πρέπει να θεωρηθεί ότι το προϊόν είχε τεθεί στο εμπόριο εντός του κράτους μέλους εξαγωγής με τη συγκατάθεση του δικαιούχου του δικαιώματος επί του σήματος το οποίο προστατεύεται από το κράτος μέλος εισαγωγής κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95, υπό το πρίσμα του άρθρου 36 ΣΛΕΕ.

49 Συναφώς, διευκρινίζεται ότι η διαπίστωση ότι, μετά την κατάτμηση των εθνικών παράλληλων σημάτων λόγω εδαφικώς περιορισμένης μεταβιβάσεως, υφίστανται οικονομικοί δεσμοί μεταξύ των δικαιούχων των σημάτων αυτών δεν εξαρτάται ούτε από την προϋπόθεση ότι οι δικαιούχοι αυτοί εξαρτώνται τυπικώς ο ένας από τον άλλον για την από κοινού εκμετάλλευση των εν λόγω σημάτων ούτε από την προϋπόθεση ότι κάνουν πράγματι χρήση της δυνατότητας ελέγχου της ποιότητας των σχετικών προϊόντων.

50 Εξάλλου, καίτοι το Δικαστήριο διαπίστωσε ασφαλώς ότι, αυτή καθαυτήν, δηλαδή ελλείψει οποιουδήποτε οικονομικού δεσμού, η σύμβαση μεταβιβάσεως δεν παρέχει στον μεταβιβάζοντα τα μέσα να ελέγχει την ποιότητα των προϊόντων τα οποία εμπορεύεται και στα οποία επιθέτει το σήμα του προς ον η μεταβίβαση, από τη διαπίστωση αυτή προκύπτει ακριβώς ότι δεν ισχύει το ίδιο όταν υφίστανται τέτοιοι οικονομικοί δεσμοί μεταξύ του μεταβιβάζοντος και του προς ον η μεταβίβαση (βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Ιουνίου 1994, IHT Internationale Heiztechnik και Danzinger, C-9/93, EU:C:1994:261, σκέψεις 41 και 43).

51 Στα εθνικά δικαστήρια εναπόκειται να εκτιμήσουν την ύπαρξη τέτοιων οικονομικών δεσμών, συνεκτιμωμένων όλων των κρίσιμων στοιχείων της συγκεκριμένης περιπτώσεως.

52 Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι, καίτοι εναπόκειται στον επιχειρηματία ο οποίος προβάλλει ανάλωση των δικαιωμάτων επί του σήματος να προσκομίσει την απόδειξη ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95 (βλ., συναφώς, απόφαση της 20ής Νοεμβρίου 2001, Zino Davidoff και Levi Strauss, C-414/99 έως C-416/99, EU:C:2001:617, σκέψη 54), ο κανόνας αυτός πρέπει να προσαρμόζεται όταν μπορεί να παράσχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα στεγανοποιήσεως των εγχώριων αγορών, διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό τη διατήρηση των διαφορών τιμών μεταξύ των κρατών μελών (βλ., συναφώς, απόφαση της 8ης Απριλίου 2003, Van Doren + Q, C-244/00, EU:C:2003:204, σκέψεις 37 και 38).

53 Τέτοια μετατόπιση του βάρους αποδείξεως επιβάλλεται σε περίπτωση εκούσιας κατατμήσεως των εθνικών παράλληλων σημάτων, εφόσον είναι δυσχερές, αν όχι αδύνατο, για τον επιχειρηματία αυτόν να αποδείξει την ύπαρξη οικονομικών δεσμών μεταξύ των δικαιούχων των ως άνω σημάτων, δεδομένου ότι οι δεσμοί αυτοί προκύπτουν συνήθως από εμπορικές συμφωνίες ή άτυπες ρυθμίσεις μεταξύ των εν λόγω δικαιούχων στις οποίες δεν έχει πρόσβαση ο επιχειρηματίας.

54 Συνεπώς, όπως επίσης τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 94 των προτάσεών του, εναπόκειται στον επιχειρηματία να προσκομίσει ένα σύνολο επακριβών και συγκλινουσών ενδείξεων από τις οποίες να μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη τέτοιων οικονομικών δεσμών. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν τα συνοπτικώς παρατιθέμενα στη σκέψη 14 της παρούσας αποφάσεως πραγματικά περιστατικά συνιστούν τέτοιες ενδείξεις.

55 Λαμβανομένων υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95, υπό το πρίσμα του άρθρου 36 ΣΛΕΕ, έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε δικαιούχο εθνικού σήματος να αντιταχθεί στην εισαγωγή ομοειδών προϊόντων που φέρουν το ίδιο σήμα και προέρχονται από άλλο κράτος μέλος, εντός του οποίου το σήμα αυτό, το οποίο ανήκε αρχικώς στον ίδιο δικαιούχο, ανήκει πλέον σε τρίτον ο οποίος απέκτησε τα σχετικά δικαιώματα από μεταβίβαση, όταν, μετά τη μεταβίβαση αυτή,

– ο δικαιούχος, μόνος του ή συντονίζοντας τη στρατηγική του ως προς το σήμα με τον εν λόγω τρίτο, εξακολούθησε να προωθεί ενεργά και σκόπιμα την ενιαία και συνολική εμφάνιση ή εικόνα του σήματος, δημιουργώντας ή ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό σύγχυση στο ενδιαφερόμενο κοινό όσον αφορά την εμπορική προέλευση των φερόντων το σήμα αυτό προϊόντων,

ή

– υφίστανται οικονομικοί δεσμοί μεταξύ του δικαιούχου και του εν λόγω τρίτου, υπό την έννοια ότι συντονίζουν τις εμπορικές πολιτικές τους ή συμφωνούν για τον από κοινού έλεγχο της χρήσεως του σήματος, ώστε να έχουν τη δυνατότητα άμεσου ή έμμεσου καθορισμού των προϊόντων επί των οποίων τίθεται το σήμα ή ελέγχου της ποιότητάς τους.

Επί των δικαστικών εξόδων

56 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, υπό το πρίσμα του άρθρου 36 ΣΛΕΕ, έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε δικαιούχο εθνικού σήματος να αντιτίθεται στην εισαγωγή ομοειδών προϊόντων που φέρουν το ίδιο σήμα και προέρχονται από άλλο κράτος μέλος, εντός του οποίου το σήμα αυτό, το οποίο ανήκε αρχικώς στον ίδιο δικαιούχο, ανήκει πλέον σε τρίτο ο οποίος απέκτησε τα σχετικά δικαιώματα από μεταβίβαση, όταν, μετά τη μεταβίβαση αυτή,

– **ο δικαιούχος, μόνος του ή συντονίζοντας τη στρατηγική του ως προς το σήμα με τον εν λόγω τρίτο, εξακολούθησε να προωθεί ενεργά και σκόπιμα την ενιαία και συνολική εμφάνιση ή εικόνα του σήματος, δημιουργώντας ή ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό σύγχυση στο ενδιαφερόμενο κοινό όσον αφορά την εμπορική προέλευση των φερόντων το σήμα αυτό προϊόντων,**

ή

– **υφίστανται οικονομικοί δεσμοί μεταξύ του δικαιούχου και του εν λόγω τρίτου, υπό την έννοια ότι συντονίζουν τις εμπορικές πολιτικές τους ή συμφωνούν για τον από κοινού έλεγχο της χρήσεως του σήματος, ώστε να έχουν τη δυνατότητα άμεσου ή έμμεσου καθορισμού των προϊόντων επί των οποίων τίθεται το σήμα ή ελέγχου της ποιότητάς τους.**

(υπογραφές)